

Protokoll för Medeltidsrådet sammanträde 1, 2025 Centrum för Medeltidsstudier

Datum: 5 maj

Tid: 13:00

Plats: Lilla sessionssalen, Riksantikvarieämbetet, Storgatan 41, 114 55 Stockholm

Närvarande

Kurt Villads Jensen	Centrum för medeltidsstudier
Henrik Lagerlund	Filosofiska Institutionen
Wilhelm Ljungar	Centrum för medeltidsstudier
Lin Annerbäck	Medeltidsmuseet
Andrew Cooper	Engelska institutionen
Claes Gejrot	Riksarkivet
Erika Kihlman	Romanska och klassiska institutionen
Nanouschka Myrberg Burström	Institutionen för arkeologi och antikens samhällsliv
Anders André	Kungl. Vitterhetsakademin
Gwendolyne Knight Keimpema	Historiska institutionen
Magnus Källström	Riksantikvarieämbetet
Elisabeth Wåghäll Nivre	Institutionen för slaviska och baltiska språk, finska, nederländska och tyska
Roger Andersson	Institutionen för svenska och flerspråkighet
Jessica Fröberg	Institutionen för kultur och estetik
Sofia Lodén	Romanska och klassiska institutionen
Johan Berg	Kulturgeografiska institutionen
Anders Bengtsson	Romanska och klassiska institutionen

Frånvarande

Annika Björklund	Riksarkivet
Anders Bengtsson	Romanska och klassiska institutionen
Elin Andersson	Kungl. biblioteket
Jonatan Pettersson	Institutionen för svenska och flerspråkighet
Olov Lund	Institutionen för ekonomisk historia och internationella relationer
Dag Retsö	Institutionen för ekonomisk historia och internationella relationer
Pia Bengtsson Melin	Historiska museet
Carin Franzén	Institutionen för kultur och estetik
Patrik Granholm	Kungl. biblioteket
Martin Neuding Skoog	Försvarshögskolan

Centrum för medeltidsstudier

Anthony Lappin	Romanska och klassiska institutionen
Peter Carelli	Arkeologerna, Statens historiska museer
Christian Lovén	Riksarkivet
Emmanouela Grypeou	Institutionen för etnologi, religionshistoria och genusvetenskap
Olof Sundqvist	Institutionen för etnologi, religionshistoria och genusvetenskap
Andreas Nordberg	Institutionen för etnologi, religionshistoria och genusvetenskap
Björn Gunnarson	Institutionen för naturgeografi
Christian Etheridge	Nationalmuseum
Martin Olin	Nationalmuseum

§ 1 Öppnande av sammanträdet

- Medeltidsrådet förklarades öppnat kl. 13:00 av föreståndare Kurt Villads Jensen

§ 2 Fastställande av föredragningslista

- Föredragningslistan fastställdes utan tillägg och ändringar

§ 3 Anmälan av protokoll från föregående möte

- På sida 4 ska "[...] har främst fokuserat på Heliga Birgitta och [...]" strykas.

§ 4 Verksamhetsberättelse 2024

- Verksamhetsberättelsen för år 2024 har cirkulerats bland medlemmarna och fastställs utan ändringar.

§ 5 Ekonomi

- Vincent Olsgren har anställts av CMS som administratör på 10%.
- Medeltidscentrum har tilldelats 30 000 kr från Oscar och Maria Ekmans Donationsfond för deltagande på Medeltidsveckan i Visby i augusti.
- Som lyfts under tidigare möten har CMS medel kvar från tidigare projekt som kommer kunna användas för en konferens eller annan verksamhet i framtiden.

§ 6 Meddelanden

Lin Annerbäck, Medeltidsmuseet

- Den 22 maj öppnar museet den nya medeltidsboden på innergården mellan Storkyrkan och Börshuset. I boden finns både en butik och museets modell över det medeltida Stockholm, och idén är att lokalen ska fungera som utgångspunkt för stadsvandringar.

Centrum för medeltidstudier

- Mellan 22 maj och 20 september håller medeltidsmuseet gratis stadsvandringar på både svenska och engelska på tisdagar och torsdagar.
- Tyvärr gick inte museets ansökan till RJ igenom, men de tänker söka Torsten Söderbergs stiftelse istället.
- Det finns medel kvar från Magnus Ladulås-utgrävningen i Riddarholmskyrkan, och projektet ska gå över till att publicera material under hösten.
- Fler kvinnodräkter kommer snart till utställningen medeltida mode.

Andrew Cooper, Engelska institutionen

- Andrew försöker öka den medeltida engelskans roll i utbildningen. I delkursen om engelska språkets historia i *Engelska III* ingår nu både fornengelska och medelengelska.

Erika Kihlman, Romanska och klassiska institutionen

- Bokprojektet *Missale Strengnese* fortsätter framåt. Det är i nuläget ute på korrektur och beräknas bli 1500 sidor och innehålla 300 fotografier. Den första upplagan kommer uppgå till 250 exemplar.
- KBs digitalisering av handskrifter närmar sig sitt slutskede. Alla handskrifter är nu avfotograferade, men efterarbete och katalogisering kommer pågå fram till 2026.

Nanouschka Myrberg Burström, Institutionen för arkeologi och antikens samhällsliv

- Under våren disputerar flera doktorander på ämnen med koppling till medeltiden:
- Den 25 januari disputerade Anna Andreasson Sjögren på avhandlingen *Från kål till Paradis: Medeltidens trädgårdar inom dagens Sverige*.
- Den 15 maj disputerar Gunnar Peterson på avhandlingen *Bebyggelsen på Vikbolandet i Östergötland från yngre romersk järnålder till tiden omkring år 1600*.
- Den 21 maj disputerar Meghan Mattson McGinnis på avhandlingen *Doing Things With Rings. Amulet rings in the Late Iron Age of eastern Middle Sweden (550-1100 CE)*.
- Förhoppningsvis finns utrymme för att utlysa nya doktorandtjänster till hösten och i så fall kommer en av dem vara inriktad mot numismatik med fokus på medeltid eller vikingatid.
- Gällande utbildning med medeltidsanknytning har kursen *The Viking Age in Northern Europe and along the Eastern Routes* hållits som vanlig under våren, men mängden utländska studenter har varit lägre än tidigare år.
- Nanouschkha har tillsammans med Kurt deltagit som lärare i kursen *Byzantium and the Baltic Sea: Urban Interfaces and Maritime Relations in Medieval Europe*.

Henrik Lagerlund, Filosofiska institutionen

- Henrik har fått finansiering via VR för ett fyraårigt fortsättningsprojekt om mekanistisk filosofi vid medeltidens slut. Det nya projektet heter ” ”Natur och normer under 1500-talet: naturlagarna och naturrätten.”
- Henrik har skickat en större ansökan för *ERC Advanced Grant* och har varit på intervju i mars. Om det går igenom kommer det omfatta 2,5 miljoner euro i finansiering.
- Det kommer en ny kurs om medeltida filosofi som en valbar del av grundutbildningen.
- Institutionen har en doktorandtjänst utlyst under våren. Av totalt 92 ansökningar berör 10 medeltiden, så möjligtvis från filosofiska institutionen en doktorand med ett medeltidsämne till hösten.

Centrum för medeltidstudier

- Den första volymen för Henriks och Olle Ferns nya bokserie om svensk medeltida filosofi har skickats in och kommer gå till publikation senare i år. Den första volymen kommer omfatta Bero Magni de Ludosias kommentarer till Aristoteles *De Anima*. Materialet från Olle Ferns projekt om svenska studenter under medeltiden och Robert Andrews står bakom den redigerade utgåvan.

Anders Andrén, Kungl. Vitterhetsakademien

- Anders Cullhed, ledamot vid akademien, har publicerat boken *Kärlek 1.0. Lust och litteratur i Europa 1100–1485*. Efteråt vill han översätta flera av Miguel Cervantes verk till svenska.
- Borgs ruin på Öland (som är en av Vitterhetsakademins kulturfastigheter) kommer få ett besökscentrum som ska användas för utställningar och konferenser. I samband kommer en av Ölands unika radbyar, Björhovda, undersökas. Utgrävningen sker i samarbete med Arkeologerna i Lund och Riksarkivet.
- Anders har deltagit i digitaliseringsprojektet *Forntida bilder 2.0*. De inskannade gotländska runstenarna kommer vara tillgängliga digitalt efter påsk.
- Anders deltar i det stora bokprojektet om Lunds domkyrka och skriver för volymen om kyrkans byggnadshistoria med Stefan Borgehammar som huvudredaktör.
- Avslutningsvis har Anders hittat en tidigare förbisedd avbildning av Visby utförd i Antwerpen på 1640-talet efter en förlaga från ca. 1600. Kommer bli en liten bok inom snar framtid.

Gwendolyne Knight Keimpema, Historiska institutionen

- Två doktorandtjänster är utlysta på Historiska institutionen, en öppen tjänst och en finansierad via Fredrik Charpentier Ljungqvists klimathistoriska forskningsprojekt. [tillägg] Ann Katrine Holm, tidigare praktikant på CMS, har fått den klimathistoriska tjänsten.
- Andrea Franchetto från religionshistoria har fått högskoleföreningens pris för vetenskaplig prestation för sin avhandling *Rituals of perceptual presence: Space, material culture, and efficacy in late-medieval learned magic*.
- Nargiz Mammadli har halvvägsseminarium för sin avhandling om utvecklingen av berättelser om mystiker som avrättades för kätteri. Den fokuserar på fallet med Nasimi, en sufisk poet, som avrättades i Aleppo 1417.
- Olof Sundqvist kommer ge en keynote lecture på den internationella SAGA-konferensen.

Magnus Källström, Riksantikvarieämbetet

- RiViH-projektet rullar på i samarbete med Kungl. biblioteket och med finansiering från Vitterhetsakademien. Från F-samlingen finns idag 89 handskrifter publicerade på manuskript, och ungefär en ny laddas upp per vecka. Från ATAs ämbetsarkiv är arkiv 1 fram till 1785 färdigt, och arkiv 2 är digitaliserat fram till 1882 – båda finns tillgängliga på arkivsök.
- Magnus medverkar i ett projekt om dalrunor och dalmårl på 1500-talet som fått finansiering för forskningsinitiering.
- Föredragen i Östra stallet varannan onsdag fortsätter.
- Bebyggelsehistorisk tidskrift anordnar seminarium 14–15 maj. Däremot kommer det inte vara särskilt stort fokus på medeltiden.
- Ett nytt sandstensfragment av en runsten har hittats i Sigtuna.

Roger Anderson, Institutionen för svenska och flerspråkighet

- 25 april disputerade Giorgio Basciu på avhandlingen *Word Pairs and Other Syndetic Constructions in Old Norse Poetry*.
- Louise Faymonville har fått finansiering för ett projekt om kvinnor och krönikor.
- Roger Anderssons senaste volym av Heliga Birgittas uppenbarelser på fornsvenska publicerades i veckan. Volym sju är på sättning och volym åtta kommer till vintern.
- Jonatan medverkar i en samlingsvolym om viktorer i det medeltida skandinavien som i nuläget undergår peer review.
- Fram till mitten av maj sitter Jonatan kvar som ordförande för svenska fornskriftssällskapet som håller på att ge ut ett stort projekt om reformationstidens biblar.

Anders Bengtsson, Romanska och klassiska institutionen

- Michele Colombo, professor i italienska lämnar institutionen för en professur vid Bolognas universitet och ett biträdande lektorat kommer utlysas.

Jessica Fröberg, Institutionen för kultur och estetik

- Institutionen har under våren en doktorandutlysning för konstvetenskap, förhoppningsvis kommer det bli ett konsthistoriskt ämne.
- Jessica disputerar den 8 september på sin avhandling *Strategi för visuellt berättande: Bildprogram och narrativ konstruktion i flandriska altarskåp i Sverige ca. 1480–1525*.

Sofia Lodén, Romanska och klassiska institutionen

- I nuläget har *Franska II* obligatoriska moment om språkhistoria och äldre litteratur, och Sofia jobbar för att få in medeltida teman i *Franska III* också.
- Institutionen har fortsatt en doktorand med medeltidsämne, Mahdi Brecq.
- Sofia har kontakt med tre doktorander utomlands som är anslutna till hennes nätverk. CMS ser över möjligheten att få hit dem för utbyte eller annan gemenskapsbyggande aktivitet.
- Ett europeiskt doktorandprojekt som Sofia sitter med i har nyligen fått pengar, vilket kan vara av intresse för svenska studenter med intresse för medeltida litteraturforskning.
- Utöver det har Sofia två böcker på väg att publiceras.

Johan Berg, Kulturgeografiska institutionen

- Johan har sedan tre år tillbaka medverkat i ett projekt om Örbyhus slott med Ulrik Lange som huvudansvarig. Publikationen är en vetenskaplig bok riktad mot en intresserad allmänhet, finansierad av slottets nuvarande ägare.
- Elisabeth Gräslund Berg har ansökt om medel för ett projekt kring textilfiberproduktion under självhushållningstiden.
- Johan arbetar lågaktivt med ett projekt om runstenar i sandsten i mälardalen under medeltiden.

Elisabeth Wåghäll Nivre, Institutionen för slaviska och baltiska språk, finska, nederländska och tyska

- Tyvärr är det allt färre vid institutionen som forskar om äldre historiska ämnen.
- Den 12 maj disputerar Joanna Maria Zatorska-Rosén på avhandlingen *Equus Polonus: Wladyslaw Konstany Wituski and His Book Collection at Skokloster Castle and in the Swedish National Archives*, efter det finns det inte heller några doktorander som arbetar med äldre historia på institutionen.
- Elisabeths egna projekt efter att ha återvänt till forskningen är att färdigställa en bok om de första biografierna över drottning Kristina på 1600-talet och därefter återvända till 1500-talets reselitteratur.

Claes Gejrot, Riksarkivet

- CODICUM projektet tar form och blir mer konkret. Claes har sammanställt projektets budget för 6 år. CODICUM anställer Annika Ekman som forskningsledare från och med 1 september. Rollen delas med Erika Kihlman som börjar året därpå. Den naturvetenskapliga analysen kommer bli komplicerad i Stockholm än i de andra arkiven som medverkar då många av fragmenten fortfarande sitter fast som omslag till rikets räkenskaper. En av de viktigaste delarna är projektet ska bygga ett *virtual library*, för vilket två research engineers ska anställas.
- Publikationen för testamenteskonferensen har gått på korrektur, den blir 640 sidor lång.
- Både arkivguiden Medeltidens samhälle och riksarkivets heraldikguide finns nu i tryck. Heraldikguiden kommer också ingå som kurslitteratur på CMS mastersprogram i medeltidstudier.
- Diplomatariet jobbar vidare med år 1383 som förväntas bli färdigt 2027.
- Riksarkivet har fått ny arkivari som på prov ska lägga 50% av sin tjänst på att jobba med DMS. Förhoppningsvis fungerar det bra och blir permanent.

Pia Bengtsson Melin, Historiska museet (per mail)

- Utställningen "Häxor" stänger 11 maj. Gotiska hallen med Medeltidsutställningen öppnar igen 1 juni.
- Historiska museet satsar på medeltid inom programverksamheten i höst.
- 7-9 maj har Medeltidsmuseerna nätverksträff på Gotlands museum. Pia kommer representera SHM.

Kurt Villads Jensen, Centrum för medeltidsstudier

- Roger Andersson har tilldelats *Svenska Akademiens pris för framstående förtjänster inom svensk språkforskning och språkvård till minne av Carl Gabriel och Karin Forsberg*. CMS gratulerar.
- Kurt har undervisat i två BIP-kurser: 2 kurser online plus en vecka fysisk *Byzantium and the Baltic Sea: Urban Interfaces and Maritime Relations in Medieval Europe*, Uppsala/Istanbul i samarbete med Svenska forskningsinstitutet i Istanbul. Kurt och Nanouschka deltog; *The Contribution of Military Orders in Peripheral Territories to Boosting European Globalization (12th–16th Centuries)*, Erasmus BIP, koordinerat av Porto universitet, Wilhelm och Kurt deltog.
- CMS kommer 8 augusti hålla 11 föredrag på Medeltidsveckan i Visby.
- Publikationen av konferensen *Stockholms Bloodbath: Context and commemoration* har gått i tryck och släpps 11 maj.
- Vincent Olsgren har fått masterspraktik på Inka Tiimosari's fragmentprojekt.

Centrum för medeltidstudier

- Den 11 april disputerade Christian Hohenthal avhandlingen *Textens ritualer och historieskrivningens gränser: En undersökning av fyra svenska historieverk från 1400- och 1500-talen* vid Uppsala universitet.
- Den 18 februari disputerade Maria Lingström på avhandlingen *Mästerby, 1361: Battlefield Archaeological Perspectives on the Danish Invasion of Gotland* vid Uppsala universitet.
- Racha Kirakosian vid Freiburgs universitet har fått finansiering för ett Volkswagen projekt om *Scientific Discourse in Medieval Vernacular Texts*. Projektet inkluderar bland annat undervisningssamarbete med CMS.
- Konferensserien *Living Medievalism* har blivit finansierad av Interreg. Det blir tre konferenser i Stettins, Bergen och Stockholm, koordinerat av Paweł Migdalski vid Stettins universitet. Den första konferensen blir 3-5 december 2025 i Polen, med temat *The post-mortem life of knightly orders in Central Europe*.
- CMS har haft kvar Serpil Cilgin som gästforskare fram till mars. Under våren hade CMS även Pii Sandra Palm från Tallinn som gästdoktorand.
- Kurt har recenserat Kjell O. Lejon bok *Tempelherrareorden* i Kyrkohistorisk årsskrift.

§ 7 Centrum för medeltidsstudiers framtid

- Institutionsstyrelsen på Historiska institutionen diskuterar i nuläget utlysningen för professuren i medeltidsstudier. Formuleringen ska fastställas och förhoppningsvis sker utlysningen efter sommaren.
- CMS styrelse diskuterar en konferens i maj 2026 på temat "Våld, symbol och praktik"
- En doktorandträff planeras någon gång under våren 2026 vilket möjligtvis skulle kunna kombineras med att bjuda in Sofia Lodéns internationella doktorander.
- Styrelsen har även under våren diskuterat vidare kring inrättandet av en medalj. Förslag på stadgar har delgetts rådet som bilaga. Idéen med priset är att kunna uppmärksamma medeltidsstudier och synliggöra CMS i forskningslandskapet.

§ 8 Medeltidsseminariet HT 2025

- Kurt ser gärna förslag för talare inför hösten via mail.
- Helen Leslie-Jacobsen vid Bergens universitet ska presentera sin forskning om *Völsungasaga*.
- Gwendolyne föreslår att CMS arrangerar ett öppnare textseminarium för forskare och inte bara för doktorander under det kommande året.

§ 9 Anmälan av uppdateringar och nya doktorander samt forskare till hemsidan

- Se meddelanden

§ 10 Programansökan *Violence in the Middle Ages – categories and consequences*

- Tyvärr gav RJ avslag.

§11 Exkursion

- Frågan bordläggs

§12 Övriga frågor

Centrum för medeltidstudier

- Inga övriga frågor

Mötet avslutas 15:20